

Après nous le déluge! Na ons de zondvloed...

Of toch regels voor behoud van de fysieke leefomgeving?

Als jonge stadse schrok ik op de boerderij van de verwoestende werking van de houtkever. Met mijn gelikte Vinex-woning in het achterhoofd heel begrijpelijk. Voor de boerin echter niet; die was de oprukkende natuur gewend en citeerde opgewekt bovenstaande uitspraak van Madame de Pompadour.

Auteur: mr. A.V.K. Goudzwaard

Kijk ik vandaag de dag naar de stadse natuur, dan vraag ik mij bij deze kreet af of het nu gaat om het oprukken van de natuur of juist om het verdwijnen ervan. Oprukkende natuur: stadse bomen die met wortels tuinen en funderingen in groeien, muren ontzetten en tegelpaden opdrukken, de klimop die daken optilt. Hier ligt een taak voor de bemiddelaar, de inmiddels bij de rechtbanken ingestelde burendichter of een van de twee tv-rechters. Maar hoe houden we daarentegen grip op de natuur die uit de stad verdwijnt? Als jurist zou ik zeggen: door algemene regels.

Op zoek

In mijn 'groene' beroepsgroep zijn wij veel bezig met het behoud van bomen in de stedelijke omgeving en met het passend maken van natuur in de stad. Een (boom)jurist wil dan graag op de hoogte zijn van alle geldende regels. En dat zijn er heel veel. Ga ik voor een klus op zoektocht, dan ben ik telkens verrast over de hoeveelheid en de uitwerking ervan. Het lijkt wel wat op de werking van de bovengenoemde kevers: heb je één gat dicht geplamuurd, dan opent zich het volgende. Gelukkig zijn de Flora- en faunawet, de

Natuurbeschermingswet en de Boswet voortaan in één wet gevat met de komst van de Wet natuurbescherming (Wnb) begin 2017. Bij het opstellen van die wet was het wel zaak om 'boven en onder' uit elkaar te houden. Dat dit niet helemaal gelukt is blijkt wel uit het volgende. De staatssecretaris van EZ moest op het laatste moment het 'regelverbod' van artikel 4.6 Wnb buiten werking laten. Dat zou gelden voor provincies en gemeenten voor het maken van veldverboden voor bepaalde houtopstanden. De reden hiervoor was dat de regel toch wel erg onduidelijk was. Kortom: dat wordt na 1

januari 2017 snel schakelen voor gemeenteraden en bouseigenaren. Want je hoopt als bouseigenaar natuurlijk niet te worden verrast door het per abuis overtreden van een gemeentelijk velverbod. En als gemeenteraad wil je geen berg aan velverboden die mogelijk overbodig zijn.

Regelberg

De stad is tegenwoordig een omgeving die is dichtgetimmerd met regels. Op één kubieke meter kunnen boven- en ondergronds talrijke regels van toepassing zijn. Bovengronds, voor de luchtkwaliteit, gelden onder meer: de Wet luchtkwaliteitseisen, het 'Besluit niet in betekende mate bijdragen' met daarin luchtkwaliteitseisen, de 'Regeling niet in betekende mate bijdragen', de 'Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007', het 'Besluit gevoelige bestemmingen', de Handreiking Rekenen aan Luchtkwaliteit, de Europese Richtlijn Luchtkwaliteit (2008/50/EG) en het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. En voor de ondergrond: bestemmingsplannen met daarin verplichtingen, de Telecommunicatiewet en de Belemmeringenwet privaatrecht (gedogen leidingen), de Europese Kaderrichtlijn water, het Besluit externe veiligheid buisleidingen, de WION, het Besluit informatie-uitwisseling ondergrondse netten, de Regeling informatie-uitwisseling ondergrondse netten, de Grondroedersregeling, enzovoort.. Daar worden de rechterlijke uitspraken nog eens bij opgeteld. De oorsprong van deze en veel andere regels is onder meer gelegen in de Europese Richtlijnen, die een verplichting voor de lidstaten en dus ook Nederland scheppen. Voor de implementatie van zo'n Richtlijn moet de Nederlandse wetgever vervolgens aan de slag. Lukt dat niet binnen de daartoe gestelde termijn, dan zal uitstel moeten worden gevraagd. Lukt ook dat niet, dan kan het zijn dat de Richtlijn direct werking krijgt in de desbetreffende lidstaat.

Welke regels?

Kijken wij op gemeentelijk niveau, dan blijkt men daar op de werkvloer niet altijd alle regelgeving te kennen. Soms zijn regels bij de gemeenteraad onbekend of uit het oog verloren. Onder in de lade liggende komgrenzen of uit het oog verloren bij regels behorende lijsten zijn daar voorbeelden van. Of men weet niet dat regels met elkaar in verband staan en elkaar mogelijk doorkruisen. Veel gaat fout als men de regel 'doorverteld'. Ik houd altijd aan: geloof niemand. Zoek de desbetreffende regel altijd zelf op. Print regels uit, en vergis je daar niet in. Het wil nog weleens fout gaan doordat een algemene definitie werking heeft over een onderdeel van een wet of regel. Laatst kwam ik

een Algemene plaatselijke verordening tegen met daarin een verbod op het aanleggen of wijzigen van wegen. In de definitie van de APV werd onder de term 'weg' echter niet alleen wegen en parkeerterreinen verstaan, maar ook hele natuurterreinen. Uiteindelijk was voor iedere willekeurige wijziging in welk terrein dan ook een omgevingsvergunning voor 'wijzigen weg' nodig. Ga daar maar eens een boompje planten of vellen. Misschien geldt daar in de praktijk dat de ambtenaar of het bestuursorgaan aan een van die regels dan maar een meer werkbare uitleg geeft. *Après nous le déluge?* Bedenk echter dat een belanghebbende in beginsel toch om handhaving van beide regels kan verzoeken. En dat een afwijzing openstaat voor bezwaar en beroep. Gaat het dan om een groot project, dan kan dat een lastige kink in de kabel zijn. Nog een aardig regeltje: als voor bouwen een fundering geheid moet worden, is mogelijk niet alleen een omgevingsvergunning voor bouwen nodig, maar ook voor de activiteit van het heien; wist u dat?

Groen zien?

'Bomen vellen'... Dat geeft vaak spraakverwarring: wat is vellen eigenlijk? Nee, daarmee bedoelen wij niet het 'ontvellen' van bomen. In de APV of Bomenverordening is vaak sprake van het kappen, rooien, of verplanten van bomen. Bij rooien (het uit de grond halen van de kluit) moet men dan niet vergeten – indien in het bestemmingsplan voorgeschreven – tevens de omgevingsvergunning voor de activiteit 'aanleggen' aan te vragen. Het wordt nog complexer bij dit soort werkzaamheden in (groene) Rijksmonumenten. Daarbij kan het zijn dat voor het vellen ook een omgevingsvergunning voor de activiteit 'wijzigen monument' nodig is. In dat geval is het zaak dat alle in het Besluit omgevingsrecht genoemde adviseurs voorafgaand aan de verlening van de omgevingsvergunning zijn geraadpleegd. Lees en zoek verder dan de neus lang is; soms blijkt in het gebied met Rijksmonumenten ook nog een gemeentelijk (groen) monument te staan – dat dan weer niet met grote letters en vlaggetje op de gemeentelijke monumentenkaart staat, maar waar wel weer een andere adviescommissie bij hoort. Tel daarbij op de mogelijk noodzakelijke scan op beschermde flora en fauna, de noodzaak tot het nemen van mitigerende maatregelen, en het tijdig en op juiste wijze aanvragen van een ontheffing Wnb (vanaf 2017). Het wordt nog lastiger als blijkt dat de velling gedeeltelijk plaatsvindt op het terrein van een inrichting (milieu) dat niet onder gezag van het college van B&W valt, maar onder het gezag van GS van de provincie. Waarbij het

college van B&W dan weer adviseur met betrekking tot de omgevingsvergunningverlening kan zijn. Nog lastiger wordt het met ingang van de Wnb: houtopstanden kunnen voor velling onder de meldingsplicht Wnb vallen en onder een gemeentelijk velverbod en onder een aanlegverbod in het bestemmingsplan.

Want je hoopt als bouseigenaar natuurlijk niet te worden verrast door het per abuis overtreden van een gemeentelijk velverbod

Bestuursorganen mogen op grond van die regels niet vanuit willekeur beslissingen nemen

Vergeeten regels

Dat een bouwer terdege rekening moet houden met het geheel aan toestemmingen, bewijst maar weer eens de botsing tussen de omgevingsvergunning voor het bouwen en voor het vellen. Voor de bouw van een particuliere woning is vergunning verleend. Had men ook door dat er een monumentale boom stond, die op grond van de Bomenverordening niet kan wijken voor een individueel belang, maar alleen geveld mag worden bij een algemeen belang? Kortom, hoe gaat de particulier dan bouwen? Het is zaak dit bij het vooroverleg aan de aanvrager van de omgevingsvergunning duidelijk te maken. Het is de bedoeling dat veel wetten en regels die te maken hebben met de fysieke leefomgeving worden opgenomen in de Omgevingswet, in de hoop dat het gemakkelijk zal worden door de bomen het bos te blijven zien. Deze werkelijk gigantische hoeveelheid wetgeving die op onze omgeving betrekking heeft, is dan bij elkaar gebracht. We hebben dan één wet, maar of dit overzicht zal geven, is nog maar de vraag. Er zal veel moeten worden doorgelikt naar de wet, het besluit, de regeling, het plan en de beleidsregel die in de Omgevingswet opgenomen zijn.

Na ons de zondvloed?

Terugkomend op de regelberg: dit alles en vooral het Europees omgevingsrecht is er niet voor niets. Het gaat bij Europese regels om voor onze fysieke leefomgeving zeer belangrijke en gezamenlijk te regelen onderwerpen op het gebied van waterkwaliteit, luchtkwaliteit, natuur, veiligheid. Het

zijn onderwerpen die niet alleen op nationaal of decentraal niveau kunnen worden geregeld. Een treffend voorbeeld: soms zoek ik de ecologiepagina op de website van een gemeente. Vervolgens verschijnt de tekst: *de pagina die u zoekt bestaat niet meer*. Zouden de Europese verordeningen, richtlijnen en beschikkingen er niet zijn, dan is het maar de vraag hoe onze lucht, water en grond ooit schoon kunnen worden en hoe onze natuur divers kan blijven en kan uitdijen. Er is een roep om sneller te beslissen, bijvoorbeeld door in plaats van het stellen van regels beslissingen aan burgers over te laten. Maar de op Europees recht gebaseerde algemene en voor eenieder geldende regels maken de deelnemers aan ons rechtsverkeer gelijk, en dus vrij. Bestuursorganen mogen op grond van die regels niet vanuit willekeur beslissingen nemen. Beslissingen moeten geborgd zijn op grond van de regel, geborgd in beleid en van motivering voorzien. Tel daarbij op de rechtsbescherming tegen besluiten die er kan zijn, en de regel blijkt iets om trots op te zijn. Ondanks het bestaan van tegenstrijdige regels, overlappende regels of zelfs af en toe onmogelijke regels. Laten wij voor onze stedelijke natuur dus maar de regel volgen. Na ons niet de zondvloed, maar onze (stedelijke) natuur nu laten gedijen en uitdijen.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6404

Mr. A.V.K. Goudzwaard is als boomjurist/juridisch adviseur groen, natuur en landschap werkzaam bij Cobra groenjuristen, onderdeel van Cobra adviseurs. Cobra adviseurs adviseert over alle aspecten met betrekking tot stedelijke natuur.